

УДК 539

О.В. Дивдик

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПЛАСТИЧНЕ ДЕФОРМУВАННЯ ОТВОРІВ ІНСТРУМЕНТОМ ІЗ NІ-TI СПЛАВУ

О.В. Dyvdyk

PLASTIC DEFORMATION OF HOLE BY NI-TI ALLOY TOOL

Моделювання виконано за допомогою МСЕ в програмному середовищі ПК ANSYS Workbench за односторонньої пам'яті форми [1]. Розглядали квадратну пластину зі сторонами 40x40 мм та товщиною $t = 6$ мм з функціональним отвором із алюмінієвого сплаву Д16чТ. Інструмент з нікель-титанового сплаву $Ni_{55,8\%} Ti_{44,2\%}$ діаметром $d = 8, 10$ та 12 мм і довжиною робочої ділянки $L = 12$ мм деформували до $\varepsilon = 3,3\%$ поперечної деформації і поміщували в отвір пластин $d = 7,76$ мм, 9,70 мм та 11,64 мм після чого інструмент нагрівали в отворі пластини (при нагріванні він повертається до початкового діаметру $\varepsilon = 0\%$) для створення залишкових напружень в околі отвору.

Скінчено-елементна геометрична 3-D модель пластини з отвором (рис. 1, а) і робочого інструменту із сплаву із пам'яттю форми (рис. 1, б).

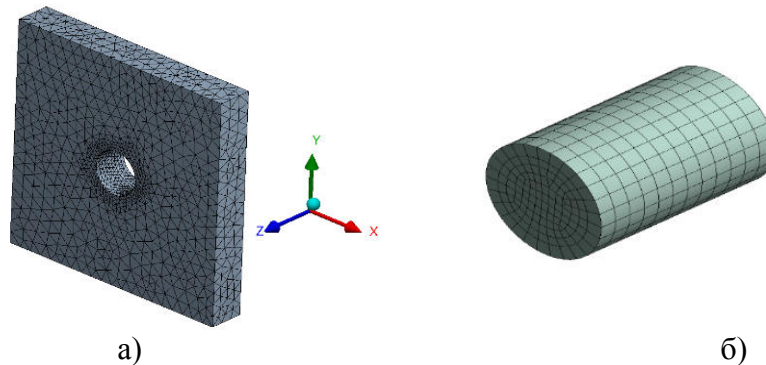

Рисунок 1. Скінчено-елементна геометрична 3-D модель а) пластини б) робочого інструменту

На рисунку 2 зображений розподіл нормальних залишкових напружень вздовж осі X на відстань 10 мм від функціонального отвору при діаметрі робочого інструменту $d = 8, 10$ та 12 мм в середній по товщині ділянці пластини $Z = t/2$.

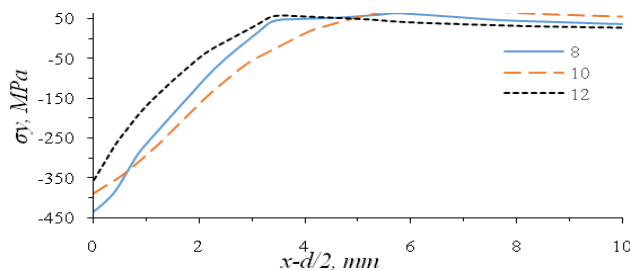

Рисунок 2. Розподіл нормальних залишкових напружень вздовж осі X при діаметрі інструменту $d = 8, 10$ та 12 мм
ANSYS, 2013, SAS IP, Inc., Ansys Help System, Mechanical APDL.